

Motion

1979/80:798

av Göran Karlsson
om åtalsreglerna vid barnmisshandel

Man har på senare år blivit alltmer medveten om att misshandel av kvinnor är långt vanligare än vad man tidigare trott. Sådana brott leder sällan till åtal, därför att kvinnorna av olika skäl inte vågar eller vill anmäla att de misshandlats av sina män. Åtalsreglerna är så utformade att kvinnans anmälan är en nödvändig förutsättning för åtal, utom när brottet är särskilt grovt. Detta gäller även om åklagaren anser misshandeln utredd och bevisad. Sådana åtalsregler kan naturligtvis lätt medföra att det i själva verket blir straffritt med misshandel och andra övergrepp mot egna familjemedlemmar. Detta har nyligen tagits upp i tilläggsdirektiv till 1977 års sexualbrottskommitté, som alltså nu skall se över de regler som begränsar åklagarens rätt och skyldighet att åtala misshandel.

Det finns dock en grupp som är ännu mera utsatt för brott inom familjen, och det är barnen. Kvinnorna har åtminstone en teoretisk möjlighet att själva gå till polisen och begära hjälp. Men ett litet barn saknar egen förmåga att berätta om det våld det utsatts för. Ännu mindre kan det göra en formell polisanmälan. Samma åtalsregler gäller dock även beträffande barnmisshandel. Begås ett sådant brott i hemmet blir det i princip straffritt. Det är vanligen vårdnadshavaren som står för misshandeln, och han eller hon anmäler naturligtvis inte sig själv. Om barnet inte blir allvarligt skadat blir det alltså inget åtal för barnmisshandel, även om alla inblandade myndigheter har helt klart för sig vad som hänt.

Att åtal inte sker för barnmisshandel ens i uppenbara fall är egendomligt och stötande med ett modernt synsätt. Inte minst går det dåligt ihop med det nyligen beslutade förbudet mot aga. Det rör sig inte heller bara om enstaka eller bagatellartade fall. Det finns många konkreta exempel på anmärkningsvärd tolerans från polisens och åklagarnas sida just när det gäller brott mot barn. Man vill inte lägga sig i vad man uppfattar som "familjeangelägenheter". Ett exempel på ett sådant ärende har i dagarna förekommit i en särskild artikelserie om barnmisshandel i Dagens Nyheter.

Det är givetvis inte föräldrarnas privatsak, om de vill bli åtalade för att de misshandlar sina barn eller ej. Samhället måste vara berett att sätta kraft bakom orden, när det gäller att garantera barnen grundläggande personlig säkerhet. Barn är utlämnade åt sina vårdare på ett sätt som det inte finns någon motsvarighet till när det gäller vuxna. Man bör därför snarast ha särskilda skyddsregler för barn, inte regler som t. o. m. ger barnen sämre skydd än vad vuxna har. Man låter ju inte åtal för misshandel mot vuxna vara avhängigt av om brottslingen vill anmäla sig själv.

Åtalsreglerna bör därför ses över generellt med utgångspunkt i att brott mot barn alltid skall kunna åtalas, oavsett om det finns någon anmälan eller angivelse. Man bör snarare ha en regel som går ut på att brott mot barn alltid skall åtalas, om det inte finns särskilda skäl emot det, detta för att visa att samhället slår vakt om barnens rätt och trygghet.

Tilläggsdirektiven till sexualbrottsutredningen innehåller visserligen inte något direkt hinder för att behandla åtalsreglerna för misshandel mera allmänt. Men tonvikten ligger på förhållandet mellan man och kvinna, dvs. kvinnomisshandel. Den i detta fall ännu mer bekymmersamma situationen för barnen uppmärksammas inte alls i direktiven. Riksdagen bör därför klargöra att utredningen skall se över åtalsreglerna också från barnens synpunkt. Man bör inte heller bara begränsa sig till de rena misshandelsfallen. Rimligen bör det inte heller behövas angivelse för att åtala t. ex. sexuella övergrepp mot barn.

Jag hemställer

att riksdagen hos regeringen anhåller att sexualbrottsutredningen får i uppdrag att lägga fram förslag om att avskaffa de regler som innebär begränsningar i rätten att åtala brott mot barn.

Stockholm den 23 januari 1980

GÖRAN KARLSSON (s)